

EVOLUȚIA POPULAȚIEI UNIVERSITARE DIN ROMÂNIA ÎN ULTIMUL DECENIU (2000-2010)

*Prof. univ. dr. Vasile SURD,
Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca*

The study is dedicated to university education problems after 1989 in Romania. The political change made the increase of the students in the universities and logical the number of the university professors. Each university should have a strategy with progressive requires.

Odată cu schimbarea codurilor politice în decembrie 1989, învățământul superior din România a fost marcat de o evoluție explozivă sub toate aspectele (creșterea numărului de universități, de facultăți, de studenți și cadre didactice).

În paralel, au apărut, pe harta țării, noi centre universitare, foste sate, transformate peste noapte în orașe. Dacă, în anii 1980, în România erau 12 centre universitare consacrate

(București, Cluj-Napoca, Iași, Timișoara, Galați, Constanța Suceava, Craiova, Ploiești, Brașov, Târgu Mureș și Oradea). astăzi, figurează în categoria centrelor ce dețin universități un număr de 77 de localități, unele dintre ele cvasianonime, în trecut, sub aspectul acestei funcții (Amara, Cernica, Geoagiu, Beiuș, Crevedia etc.).

În anul 1985, pentru comparație, România avea 44 de instituții de învățământ superior, cu 166.328 de studenți, din care 13.068 de studenți străini, revenind 73 de studenți la 10.000 locuitori, astăzi (2008) sunt 421 de studenți la 10.000 de locuitori, o creștere de aproape șase ori. Învățământul superior era deservit de 13.250 de cadre didactice.

Aproape 50% dintre noile instituții de învățământ superior sunt particulare, acestea asociind 41,9% din totalul studenților înscriși, 31,5% din totalul facultăților și doar 15,4% din totalul personalului didactic [după Anuarul Statistic al României, 2008].

Tabelul 1

**Ponderea învățământului superior privat în România
(2007-2008)**

[după Anuarul Statistic al României, 2008]

Denumire	Instituții	Facultăți	Studenți înscriși	Personal didactic
Nr.	50	199	380 509	4920
%	47,1	31,5	41,9	15,4

Această creștere exponențială a „apetitului pentru studii superioare” are două motivații majore:

- pe de o parte, dorința României de a se înscrie în indicatori buni de reprezentativitate privind gradul de instruire al populației (număr de studenți/10.000 de locuitori);
- pe de altă parte, pofta unor grupuri de interese, majoritar din domeniul politicului, de a se îmbogăți rapid pe seama „poftei românilor” de a dispune de o diplomă

universitară, și a se mântui economic și social printr-o pregătire superioară.

S-au dezvoltat fără precedent formele de învățământ la seral, cu frecvență redusă și învățământul deschis la distanță, pe fondul unei crase insuficiențe a infrastructurilor pentru studiu (săli, laboratoare, amfiteatre etc.). Cămine culturale, cinematografe, case de cultură, biblioteci etc. au fost transformate peste noapte în sedii și lăcașe de învățământ superior. În paralel, pe baza sumelor încasate de la studenți, s-au ridicat clădiri și sedii noi, dotate la nivelele de exigență cele mai elevate.

Dacă numărul instituțiilor și facultăților s-a redus, în ultimii 10 ani (2000-2010), numărul studenților a crescut constant, de la 596.297 în anul academic 2002/2003, la 907.353 în 2007/2008 (o creștere de aproape 66%).

Cele mai semnificative creșteri au fost înregistrate în învățământul economic, juridic și geografic.

Astfel, în anul 2002/2003, numărul studenților înscriși la învățământul economic era de 158.185, pentru ca, în 2007/2008, să ajungă la 294.417 (o creștere de aproape 54%). O creștere asemănătoare, dar la un nivel inferior, a înregistrat învățământul juridic (63.456 studenți înscriși în anul 2002/2003 și 116.538 în anul 2007-2008, o creștere de 54,5%).

La învățământul geografic, numărul studenților a crescut, în același interval de timp, de la 10.326 la 18.312 (56,4%). În schimb, ponderea absolvenților la aceste trei categorii de învățământ s-a situat sub media la nivel național (10,7% la juridic, 12% la economic și 13% la geografie).

O creștere mai lentă a înregistrat personalul didactic, de la 26.619 persoane în 2002/2003, la 31.961 în 2007/2008 (9,3%).

Acest fapt se explică, în bună măsură, printr-o slabă motivație a absolvenților pentru învățământul superior, datorită retribuțiilor slabe, încărcarea cu norme a personalului existent,

la care se adaugă degradarea, fără precedent, a poziției universitarilor în societate.

Procesul de masificare a învățământului românesc a fost acompaniat, în chip firesc, de slabe performanțe profesionale, chiar în condițiile în care „sita filtrului” la examen s-a lărgit considerabil. Astfel, în niciunul dintre anii analizați, numărul absolvenților din învățământul superior românesc nu a depășit 1/5 din totalul celor înscriși (vezi tabelul 2). Ne situăm într-o poziție nefavorabilă la numărul de studenți la 10.000 locuitori (421) și la numărul de studenți/cadru didactic (28), la acest din urmă indicator depășind de cca trei ori media la nivelul țărilor cu economie avansată.

În pofida tentativelor de control de la nivel ministerial, a modului de desfășurare a activității unor facultăți și universități, în special cele particulare (vezi cazul Universității „Spiru Haret”), nu s-au semnalat rezultate notabile din punct de vedere al ridicării standardelor de calitate.

Corupția din unele facultăți, mai ales în ceea ce privește promovarea cadrelor, plagiatul la „lumina zilei” și eliberarea de diplome fără acoperire profesională constituie impedimentele majore ale derulării unui învățământ superior la cote de normalitate [vezi articolul „Facultățile din România, cele mai corupte din Europa”, ziarul „Adevărul”, ianuarie 2010].

Dacă adăugăm la cele semnalate anterior, extinderea contagioasă și tentaculară, pe orizontală și pe verticală, a formelor de învățământ superior de tot felul, este dificilă emiterea unor soluții pentru o redresare rapidă și dezirabilă.

Tabelul 2**Evoluția numărului de instituții, a studenților și personalului didactic (2002-2008)**

Anii		2002-	2003-	2004-	2005-	2006-	2007-
		2003	2004	2005	2006	2007	2008
Specificativ							
Instituții de învățământ superior		122	117	117	107	104	106
Facultăți		742	754	742	770	755	631
Nr. studenți		596.297	620.785	650.335	716.464	785.506	907.353
Nr. cadre didactice		29.619	30.137	30.857	31.543	30.583	31.964
Nr. studenți/instituție		4887	5305	5558	6695	7553	8560
Nr. studenți/facultate		803	823	876	930	1040	1438
Nr. cadre didactice/instituție		243	258	264	295	294	302
Nr. cadre didactice/facultate		40	40	42	41	40,5	51
Nr. studenți/cadru didactic		20	21	21	23	27	28
Nr. absolvenți	Nr.	103.402	110.553	108.475	112.244	125.249	-
	%	17,3	17,8	16,7	15,7	15,9	-

Pe de o parte, indicatorii internaționali de comparabilitate, ne înfățișează o poziție de inferioritate, ceea ce ne îndeamnă la perpetuarea masificării învățământului superior.

Pe de altă parte, o reducere semnificativă a numărului de studenți și sporirea considerabilă a exigențelor în pregătire, ar încuraja învățământul privat și emigrările pentru studiu. Aceasta este marea dilemă a învățământului superior românesc!!!

Strategia de dezvoltare a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca pe termen mediu (vezi raportul rectorului Andrei Marga la întâlnirea cu stafful Universității, 18 ianuarie 2010,

Aula Magna) prevede păstrarea unei piramide cu o bază largă, dar cu o proeminență vizibilă la vârf, ceea ce semnifică un larg acces la studiu, dar o sporire progresivă a exigențelor pe măsura avansării în pregătire (anii termnali, studii masterale, doctorat etc.).

Bibliografie:

1. Marga, Andrei. (2010), *Facultățile din România, cele mai corupte din Europa*, Ziarul „Adevărul”, 16.01.2010, București.
2. Marga, Andrei. (2010), *Discurs asupra dezvoltării Universității „Babeș-Bolyai”*, Aula Magna, 16.01.2010, Cluj-Napoca.
3. Surd, Vasile. (2003), *Geodemografie*, Editura „Presa Universitară Clujeană”.
4. x x x (2008), *Anuarul Statistic al României*, Institutul Național de Statistică, București.